

mészertes volna, hogy a megkeresés teljesítésének megkísérlése folytán felmerült költségek erejéig a megkereső bíróság elrendelje és foganatosítsa a végrehajtást a végrehajtató ellen, mert ez a kölcsönösségnek éppen olyan folyománya volna, mint az, hogy pl. a hágai perjogi egyezmény (részünkről az 1909:XIV. t.-c.-be iktatva) annak folytán, hogy 17. cikkével felmenti a külföldi felperest a perköltségbiztosíték adása alól, viszont az esetben, ha a kereset alaptalannak bizonyul, a felperest költségekben marasztaló határozatot a szemközties külföldi állammal végrehajtatja. (18. cikk.)

A hágai egyezmény ezen rendelkezésében nyilvánuló gondolatnak e körben való aplikálása folytán: kívánatos volna, hogy alkalomadtán az egyébként mesteri felépítésű magyar-osztrák jogsegélyegyezmény kölcsönös végrehajtást statuáljon a kifogás költségeiben marasztalt végrehajtottal szemben e költség erejéig. Ily tartalmú rendelkezés a végrehajtási jogsegélyegyezményeknek sztereotip rendelkezése lehetne.

Dr. Balla Ignác.

A géperejű járművek elzálogosításánál tapasztalt visszaélések tárgyában a kereskedelemügyi miniszter 141.592/1930. XIV. K. M. sz. a. rendeletet bocsátott ki, amelynek értelmében a kézizálog-kölcsönület tulajdonosai csak olyan egyénektől fogadhatnak el zálogba géperejű járműveket, akik a gépjármű forgalmi engedélyének felmutatásával igazolják: 1. hogy a gépjárműnek valószínű és jogos tulajdonosai; 2. hogy a gépjármű tulajdonjoga harmadik részére fenntartva ninesen; 3. továbbá, hogy a gépjármű üzembentartója, illetve az, akinek javára a gépjármű tulajdonjoga fenn van tartva, egyidejűleg hitelesnek elfogadható alakban, írásban beleegyezik a gépjármű elzálogosításához és esetleges elárverezésnél a vevőre leendő átruházásához. (B. K. 179.)

Természetes, hogy a kereskedelemügyi miniszter szabadon határozhatja meg, minő feltételek mellett fogadhat el kézizálogkölcsönület ingókat zálogba, s amiképl. közegészségi okokból megtilthatja használt párnák zálogbafogadását, úgy büntetendő cselekmények megelőzésére, autók zálogbavételét is tetszőlegesen és csak közigazgatási szempontoktól diktált feltételekhez kötheti. Magánjogi jelentőséget a fent idézett tilalom vagy korlátozás annak folytán nyer, hogy szokva vagyunk magánjogilag semmisnek tekinteni olyan ügyletet, amelynek megkötése jogszabályba ütközik (v. ö. M. M. T. 972. §.) Ennek a konzekvenciának levonása a jelen esetben azt foglalná magában, hogy az említett szabályok megsértésével szerzett kézizálog érvénytelen és tehát a tulajdonos az így elzálogosított autó kiadását követelhetné, ugyanígy későbbi akár rosszhiszemű(azaz az érvénytelen

elzálogosításról tudomással bíró) tulajdonszerzők is, későbbi akár rosszhiszemű zálogszerzők zálogjogukat a szabályellenes korábbi zálogjogra való tekintet nélkül érvényesíthetnék stb.

Ezek a következmények persze már mélyen belevágnak nemcsak magánjogunk tényleges alakulásába, hanem beleütöknék fennálló magánjogi elveinkbe is. Jó húsz éve lehet, hogy a S. varrógépgyár hirdetést tett közzé, amelyben utalt arra, hogy varrógépeit rendszerint részletfizetésre veszik meg, amikor is a tulajdonjogot fenn szokta tartani, s felhívta különösen a zálogháztulajdonosokat arra, hogy erről minden esetben győződjenek meg, amikor gépet zálogba vesznek, mert a gyár a fenntartott tulajdonjog alapján a gépet ki fogja perelni s a zálogház fedezet nélkül fog maradni. Egy adott esetben a gyár tulajdoni pert is indított. A pert elvesztette, mert az, hogy ilyenmű ingót gyakran adnak el tulajdonjog fenntartásával, egyáltalán nem bizonyítja, hogy éppen a kérdéses ingóra is ily fenntartás létezett, és mert a harmadik személytől nem lehet követelni, hogy minden gondossággal igyekezzék tudomást szerezni oly körülményről, amely az ő jogszerzésének — akadálya lehet. A címünkben feltüntetett rendelet kibocsátása nyomán csakugyan rögtön mozgalom támadt pl. a zongorakereskedők körében, hogy őket is védjék meg, mert az ő vevők is részletre vesznek. Azután jönnének az írógépesek, a ékszerkereskedők, a szőnyegárusok stb. stb. Miért ne részesedjenek ők ugyanabban a jogvédelemben, amely kijár a gépkocsi eladójának? Az ismertetett rendelet — miként látszik — darázfészekbe nyult, amiből csak akkor menekülhet, ha azt kizárólag adminisztrációs jellegűnek tekinti a gyakorlat és abból magánjogi következményeket egyáltalában nem von le. Hogy ismét egygyel szaporítja a leges imperfectae számát, ez nem éppen örvendetes, de még mindig jobb, mint lenne az a chaos, amelyet a másik álláspont a magánjogban okozna.

Ezt az álláspontunkat fenntartjuk annak ellenére, hogy miként a „Hitelvédelem“ folyó évi augusztus hó 29-iki számának vezető cikke közölte, Németországban a Frankfurter Oberlandesgericht folyó évi május hó 22-én meghozott ítéletében arra az álláspontra helyezkedett, hogy a zálogkölsönüzlet tulajdonosa köteles vizsgálni azt, vajjon az eszerint részletfizetésre eladott tárgy birtalója tényleg megszerezte-e az elzálogosítani kívánt tárgy tulajdonát. Helyesebb úton halad a németországi zálogkölsönzők érdekképviselője és a varrógépgyárosok szövetsége között létrejött megegyezés, amely szerint a részletfizetésre eladott varrógépek, amelyeknél a tulajdonjog fenntartott, olyan megjelöléssel láthatók el, amelyből az eladás dátuma és a tulajdonjogfenntartás megtörténte kitünik. („Eigt. Vorb.“)